

Amsterdam, 27 oktober 2026

Aanbeveling NVJ op consultatie Zelfstandigenwet

De NVJ is gematigd optimistisch over het streven van de Zelfstandigenwet om zelfstandige (foto)journalisten en opdrachtgevers vooraf zekerheid te geven over de arbeidsrelatie. Dat kan onrust en terughoudendheid bij opdrachtgevers wegnemen. Die terughoudendheid heeft zelfstandige journalisten afgelopen twee jaar opdrachten en omzet gekost.

Tegelijkertijd maken wij ons grote zorgen dat de voorgestelde 'veilige haven' in de praktijk een harde eis van opdrachtgevers wordt. Een aantal criteria kan dan juist belemmeringen opwerpen voor journalistiek ondernemerschap.

Daarom doen wij een aantal aanbevelingen over de criteria waaraan zelfstandigen moeten voldoen om toegang te krijgen tot de *veilige haven*.

Zelfstandigentoets: Herzie het criterium van minimaal drie opdrachtgevers

De eis van drie opdrachtgevers of rechtspersonen in het lopende en voorgaande kalenderjaar is voor de journalistiek veel te rigide en daarmee geen betrouwbare maatstaf voor daadwerkelijk ondernemerschap.

De Nederlandse journalistieke markt is sterk geconcentreerd¹. Twee grote mediaconcerns hebben het grootste aandeel van de landelijke en regionale nieuwsmarken in handen. Een zelfstandige journalist kan voor verschillende hoofdredacties werken en bijdragen leveren aan meerdere dagbladen, tijdschriften, digitale platforms of podcasts, terwijl deze uiteindelijk allemaal onder dezelfde juridische opdrachtgever vallen. Dat is een direct gevolg van de sterke concentratie op de Nederlandse uitgeversmarkt. De zelfstandige journalist betaalt hiervoor de prijs en valt mogelijk buiten de veilige haven, terwijl hij of zij voor uiteenlopende media werkt, daadwerkelijk onderneemt en financieel risico loopt.

Daarnaast pakt dit criterium nadelig uit voor startende journalisten en journalisten die de overstap maken van loondienst naar het ondernemerschap. Zij moeten eerst een klantenkring opbouwen. Het is onwenselijk dat zij juist bij de start van hun onderneming of een verandering in hun loopbaan geen toegang hebben tot de veilige haven.

Hetzelfde geldt voor hybride journalisten, oftewel werkenden die een baan in loondienst combineren met het zelfstandig ondernemerschap. Dit is een veelvoorkomende constructie in de mediasector. Naast een dienstverband is er vaak minder ruimte om voor meerdere opdrachtgevers te werken, terwijl deze journalisten bijvoorbeeld de helft van hun tijd daadwerkelijk als ondernemer actief zijn.

¹ Het mediaconcern DPG Media is eigenaar van landelijke dagbladen als de Volkskrant, Trouw, Algemeen Dagblad, Het Parool en regionale dagbladen als De Gelderlander, de Stentor, Brabants Dagblad, Eindhovens Dagblad, BN de Stem et cetera. Verder bezit dit concern magazines als Libelle, Margriet, LINDA, Story, en meer. Ook digitale media als NU.nl en journalistiek en entertainment tv bedrijf RTL zijn in bezit van DPG Media. Evenals overige digitale platforms als Tweakers, De Ondernemer en nog enkele. Het mediaconcern Mediahuis Nederland is eigenaar van o.a. De Telegraaf, NRC, De Limburger, Dagblad van het Noorden en het Noordhollandse Dagblad. Daarnaast is het eigenaar van een heel groot aantal regionale dagbladen zoals De Limburger, Dagblad van het Noord, Leeuwarder Courant en veel meer. Heeft het concern magazines als Privé, VROUW en meer en digitale platform als Dumpert, Culy en meer in het bezit.

AANBEVELING

De NVJ vraagt de regering daarom de eis van drie opdrachtgevers of rechtspersonen te herzien. Daarmee wordt recht gedaan aan ondernemers die te maken hebben met een sterk geconcentreerde markt, aan de positie van startende zelfstandigen en aan journalisten die in deeltijd ondernemen.

Zelfstandigentoets: Houd bij de verplichte voorzieningen rekening met deeltijdondernemers en andere vormen van risicodekking

De NVJ onderschrijft het belang van een goede bescherming van zelfstandige journalisten tegen ondernemersrisico's. Tegelijkertijd pleiten wij voor maatwerk bij het vaststellen van het bedrag dat zelfstandigen verplicht aan voorzieningen moeten besteden.

Veel freelancejournalisten combineren hun zelfstandige werkzaamheden met een baan in loondienst, waarin zij bijvoorbeeld al gedeeltelijk pensioen en overige voorzieningen opbouwen. Anderen hebben hun risico's op een andere manier afgedekt, bijvoorbeeld via spaargeld, opgebouwd vermogen of deelname aan een schenkring.

AANBEVELING

De NVJ vraagt de regering om bij de uitwerking van de Zelfstandigentoets rekening te houden met deeltijdondernemers door een naar rato opgebouwde aanvulling op hun voorzieningen mee te laten wegen evenals bestaande, alternatieve vormen van risicodekking.

Werkrelatietoets: de wijze van factureren zegt weinig over het dragen van ondernemersrisico of mate van aansturing

Een van de eisen van de Werkrelatietoets is dat de werkende voor eigen rekening en risico moet werken. De NVJ is kritisch op de manier waarop deze toets omgaat met zelfstandigen die uitsluitend hun gewerkte uren factureren. In de Memorie van Toelichting wordt gesteld dat zij onvoldoende financieel voordeel kunnen behalen door efficiënter te werken en daarmee te weinig ondernemersrisico dragen. Pure urenfacturatie wordt hiermee gezien als contra-indicatie voor ondernemerschap. Dit is problematisch aangezien een groot gedeelte van de zelfstandige (foto) journalisten per uur afrekenen met hun opdrachtgevers. Het is soms gewoon nodig om op uurbasis of via nacalculatie af te rekenen. De tijd die nodig is voor onderzoek, interviews of onverwachte ontwikkelingen op een redactie laat zich niet altijd vooraf precies inschatten.

Zelfstandig ondernemerschap brengt meer financiële risico's met zich mee dan alleen het risico op een tegenvallende ureninzet. Zelfstandige journalisten investeren in hun onderneming en in scholing, besteden onbetaalde tijd aan administratie en acquisitie, krijgen niet uitbetaald bij ziekte of uitval, hebben geen opzegtermijn of ontslagbescherming en geen zekerheid over toekomstige inkomsten. Het gevaar dat een factuur onbetaald blijft ligt ook volledig bij de ondernemer. Deze risico's verdwijnen niet wanneer zij ervoor kiezen hun gewerkte uren in rekening te brengen.

AANBEVELING

De NVJ vraagt de regering om bij de invulling van het criterium 'werken voor eigen rekening en risico' niet de wijze van factureren, maar het daadwerkelijke ondernemersrisico centraal te stellen. Urenfacturatie mag op zichzelf niet als contra-indicatie voor zelfstandig ondernemerschap worden beschouwd. Ook zelfstandigen die (achteraf) hun extra gewerkte uren factureren, dragen financiële risico's.

Vragen of opmerkingen mogen naar vereniging@nvj.nl o.v.v. wetgeving zelfstandig journalisten